

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπατζής → ampandonis@gmail.com

Γουίλιαμ Ντάμπιερ (William Dampier)

Οι περισσότεροι από εμάς ακούγοντας αυτό το όνομα δεν μας κάνει και καμιά ιδιαίτερη εντύπωση. Και όμως θα έπρεπε. Γιατί; Μα γιατί στην ουσία αυτός ήταν ο πρώτος Άγγλος που πάτησε το πόδι του στην Αυστραλία (Νέα Ολλανδία τότε).

Ο Γουίλιαμ Ντάμπιερ ήταν Άγγλος πειρατής, συγγραφέας και θαλασσοπόρος. Χαρτογράφησε πολλές περιοχές της Αυστραλίας και της Νέας Γουινέας. Γεννήθηκε το 1651 στο Ιστ Κόκερ της Αγγλίας και στα 16 του ήταν ναύτης. Πολέμησε στον τρίτο αγγλο-ολλανδικό πόλεμο στη μάχη Schooneveld τον Ιούνιο του 1673. Το 1674 βρέθηκε ως διευθυντής φυτειών στην Τζαμάικα, αλλά σύντομα επέστρεψε στη θάλασσα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ήταν ο πρώτος Άγγλος που πήγε στην αυστραλιανή ήπειρο και έκανε τις σημαντικές αυστραλιανές βοτανικές συλλογές, και κέντρισε το βρετανικό ενδιαφέρον όπου ανοίγει αργότερα τον δρόμο για τις εξερευνήσεις του James Cook. Ο ίδιος προσεκτικά θα εξερευνήσει τμήματα της Δυτικής Αυστραλίας, Νέας Γουινέας και της Νοτιοανατολικής Ασίας. Ήταν ένας επιτυχημένος συγγραφέας ταξιδιών με εμπειρική περιγραφή και δημοσίευσε τρία σημαντικά βιβλία περιγράφοντας τις περιπέτειες των ταξιδιών του και τις ανακαλύψεις του. Επίσης συνέγραψε το πρώτο βιβλίο ταξιδιών και φυσικής ιστορίας εξήντα χρόνια πριν από την δημοσίευση του Systema Naturae του Λίνεου. Έγραψε για τις παρατηρήσεις του στα νησιά Galapagos, έναν αιώνα πριν από την επίσκεψη του Δαρβίνου. Η ερευνητική προσπάθειά υπάγονταν σε μια παγκόσμια κλίμακα, αφού ο Dampier έκανε τέσσερα σημαντικά ταξίδια, τα τρία γύρω από τον κόσμο, κάτω από τις πολύ αντίξοες και συχνά επικίνδυνες περιστάσεις. Επιπροσθέτως, ο Dampier ήταν ένας άριστος πλοηγός καθώς παρήγαγε μια δημιουργική υδρογραφική πραγματεία των τροπικών ωκεανών βασισμένων στις προσωπικές παρατηρήσεις του, η οποία αντιπροσωπεύει μια πρωτοποριακή προσπάθεια στον τομέα της φυσικής και της ωκεανογραφίας. Η διάκριση του Dampier βρίσκεται όχι μόνο στη φήμη του ως πειρατής που τονίζεται συχνά από μερικούς συντάκτες, αλλά και στις επιστημονικές και λογοτεχνικές αξίες της συγγραφής του, η οποία άσκησε βαθιά επίδραση στην επιστήμη και τη λογοτεχνία του δέκατου όγδοου αιώνα. Με την ανάγνωση των έργων του Dampier, ο αναγνώστης έχει την εντύπωση ενός ατόμου που παρακινήθηκε από τη συγκίνηση

της ανακάλυψης, ενός ατόμου που δεν φοιτώθηκε από περιορισμούς που εμπόδιζαν άλλους φυσιοδίφες και επιστημονικούς συγγραφείς της εποχής του και που δεν επέτρεψε να μολύνει την ευρύτητα της σκέψης και της αντικειμενικότητάς του.

Το 1670 ήταν μέλος σε πειρατικό πλοίο συμμετέχοντας σε πολλές επιδρομές και ναυμαχίες. Γύρισε σχεδόν όλο τον Ειρηνικό ωκεανό, στα νησιά Γκαλαπάγκος, το Περού, τον Παναμά, το Μεξικό, την Καραϊβική. Στις 31 Μαρτίου 1686 ξεκίνησαν για να επιτεθούν στις Ανατολικές Ινδίες στο Γκουάμ και στο Μιντανάο. Οι πειρατές ταξίδεψαν στη Μανίλα, στο Pulo Condore, την Κίνα, τα νησιά καρυκευμάτων, και τη νέα Ολλανδία (Αυστραλία). Ο Ντάμπιερ στα ταξίδια αυτά ερευνούσε και κρατούσε σημειώσεις για την πανίδα και τη χλωρίδα που βρήκε στην Αυστραλία και Νέα Γουινέα. Το 1691 επέστρεψε στην Αγγλία μέσω του ακρωτηρίου της Καλής Ελπίδας.

Επιστρέφοντας στην Αγγλία δημοσίευσε τις σημειώσεις του και δημιούργησε το ενδιαφέρον στο βρετανικό ναυαρχείο ώστε το 1699 του δόθηκε η εντολή να εξερευνήσει την Αυστραλία και τη Νέα Γουινέα με το πλοίο HMS Roebuck. Ξεκίνησε από την Αγγλία στις 14 Ιανουαρίου 1699, και στις 26 Ιουλίου 1699 έφθασε στο νησί Hartog στη δυτική Αυστραλία, ακολούθησε βορειοανατολική πορεία δίπλα στις ακτές, φθάνοντας στο αρχιπέλαγος Ντάμπιερ και έπειτα τον κόλπο Roebuck, και βόρεια για το Τιμόρ. Κατόπιν έπλευσε ανατολικά και στις 3 Δεκεμβρίου του 1699 ανακάλυψε τη Νέα Γουινέα, συνεχίζοντας ανακάλυψε τις νοτιοανατολικές ακτές της νήσου Νέο Αννόβερο, την Νέα Ιρλανδία και την Νέα Βρετανία, το στενό ανάμεσα σε αυτά τα δυο νησιά το ονόμασε στενό Ντάμπιερ. Επιστρέφοντας στην Αγγλία, το Roebuck βυθίστηκε (21 Φεβρουαρίου 1701) αναγκάζοντας τον να μεί-

νει εκεί για πέντε εβδομάδες ως τις 3 Απριλίου όπου τους εντόπισε ένα εμπορικό πλοίο και επέστρεψε μαζί του στην Αγγλία τον Αύγουστο του 1701. Παρόλο που πολλά έγγραφα χάθηκαν με το Roebuck ο Ντάμπιερ διέσωσε αρκετούς χάρτες και διαγράμματα των ακτών, των εμπορικών ανέμων και των ρευμάτων.

Το 1701 έκανε δεύτερο ταξίδι στην Αυστραλία και επέστρεψε το 1707. Κατά τον πόλεμο της ισπανικής διαδοχής το 1701 διορίστηκε διοικητής του ST George. Το 1709 έκανε και τρίτη αποστολή στην Αυστραλία αυτό το ταξίδι ήταν επιτυχέστερο. Ο Ντάμπιερ πέθανε στο Λονδίνο το 1715.

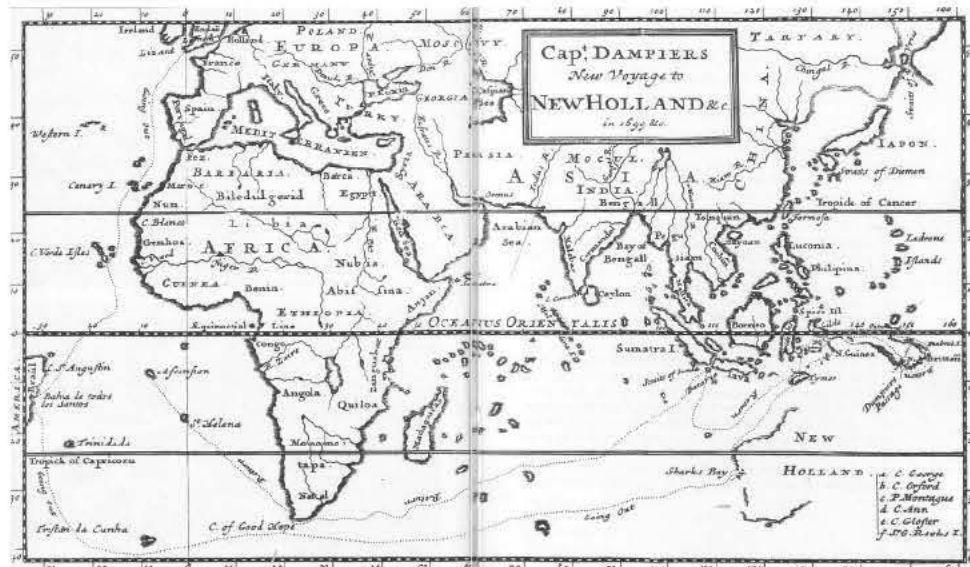
Δεύτερο ταξίδι (1699-1701)

Ας δούμε λεπτομέρειες από το δεύτερο ταξίδι του. Αυτό το ταξίδι αντιπροσώπευσε ίσως το πρώτο επίσημο ταξίδι της ανακάλυψης που διατάχθηκε από το Βρετανικό Υπουργείο Ναυτικών, με τον William Dampier ως καπετάνιο στο H.M.S. Roebuck. Η πορεία του ταξιδιού ήταν από την Αγγλία στην Αυστραλία, Νέα Γουινέα και το αρχιπέλαγος της Μαλαισίας μέσω του Ακρωτηρίου της Καλής Ελπίδας, και της επιστροφής από δυτικά στη νήσο της Αναλήψεως όπου το Roebuck βυθίστηκε. Ο Dampier έκανε την πρώτη συλλογή φυτών από τη δυτική Αυστραλία, ονομαζόμενη ως Νέα Βρετανία, και έγραψε το δεύτερο βιβλίο του από τις σημειώσεις των ταξιδιών, A voyage to New Holland. Ο Dampier μετά την επιστροφή του στην Αγγλία ήρθε αντιμέτωπος με το στρατιωτικό δικαστήριο για τη σκληρή μεταχείριση ενός ανώτερου υπαλλήλου και δεν ασχολήθηκε πλέον ως υπάλληλος για λογαριασμό του βρετανικού ναυτικού. Τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα που ονομάζονται από τον Dampier για την δυτική Αυστραλία περιλαμβά-

νουν τον κόλπο Καρχαριών, τον κόλπο Roebuck, το έδαφος Dampier, και το αρχιπέλαγος Dampier.

Οι ακριβείς και συχνά λεπτομερείς γεωγραφικές περιγραφές που έγιναν από τον Dampier, έδωσαν στα έργα του σημαντική αξία κατά τη διάρκεια του δεκάτου εβδόμου και δεκάτου ογδόου αιώνα. Η ευκρινής και εύγλωττη φύση του έργου του Dampier, παρατηρείται καλύτερα όταν περιγράφει τα βαθιά αισθητά γεγονότα της ζωής του, της συγκίνησης και της προσωπικής αντανάκλασης. Επίσης αξίζει να σημειωθεί η εύγλωττη περιγραφή του Dampier για τους Αβορίγινες της Αυστραλίας. Μέχρι το 1770 όπου ο Κουκ συνάντησε τους Αβορίγινες, η μόνη περιγραφή που είχε καταγραφεί για τον πληθυσμό αυτό ήταν από το ταξίδι του William Dampier στην Αυστραλία όπου ο ίδιος περιγράφει την επιθετικότητα που του έδειξαν όταν τον συνάντησαν αλλά δεν ήταν πολεμοχαρείς, πράγμα το οποίο το επιβεβαιώνει και ο Κουκ λίγα χρόνια αργότερα. Ο Dampier τους χαρακτηρίζει για παράδειγμα ντροπαλούς, περιγράφει την εξωτερική εμφάνιση του αρχηγού ο οποίος ήταν βαμμένος σε ορισμένα σημεία του σώματός του για να ξεχωρίζει από το πλήθος και στο τέλος της περιγραφής του δείχνει τον προβληματισμό του για το λόγο που στερούνταν τα δυο μπροστινά τους δόντια χαριτολογώντας.

Έγραψε μια δημιουργική υδρογραφική πραγματεία, η οποία μπορεί να θεωρηθεί ως πρόωρη συμβολή στον τομέα της φυσικής ωκεανογραφίας. Αποτέλεσε σημαντική επιρροή στην αγγλική λογοτεχνία του δέκατου όγδοου αιώνα. Ήταν ένας θαυμάσιος πλοηγός, παρατηρητής, ιστορικός φυσικός και συγγραφέας ταξιδιών, ο οποίος ήταν επιστημονικά πλήρης στο ύψος με μια εμπειρική προσέγγιση.

Το ταξίδι του πλοιάρχου Ντάμπιερ στη Νέα Ολλανδία (Αυστραλία) το 1699.